

VODNÍ HLODAVCI

Ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus L.*) - až 40 cm dlouhá, s holými tlapkami s plovací blánou a z boku zploštělým holým ocáskem dlouhým asi 20 cm. Živí se zejména rostlinnou potravou, ve vodních porostech si prohryzává chodby, ve stojatých vodách staví chatky. Aktivní i v zimě, cenné kožešinové zvíře s jedlým masem. Ucpáváním nor rostlinami se podílí na vysazování pobřežní vegetace. Vybavena pižmovými žlázami.

Hryzec vodní (*Arvicola terrestris L.*) - cca 20 cm dlouhý, s lesklou srstí, osrstěnými tlapkami a ocáskem, jinak tvarem těla podobný ondatře, výborný plavec a potapěč, schopný vyhrabávat půdu jako krtek. Schopen způsobit škody ohryzáváním kořenů.

Bobr evropský (*Castor fiber L.*) - až 1 m dlouhý a váží do 30 kg, výrazně zploštělý holý ocas, na zadních nohou dobře vyvinutá plovací blána. Vybaven pižmovými žlázami. V Evropě uměle vysazován, aktivní za soumraku a v noci. Na vodách s většími výkyvy hladiny si staví složité přehradu a hráze. Velmi cenná kožešina, u nás ZÁKONEM CHRÁNĚNÝ.

ZVÍŘATA STŘEDNÍ EVROPY I.

Příprava na Setonův závod si vynutila přerušení série uzlovacích příloh a zařazení přílohy o zvířatech. Jako vždy, když se pouštíme do nějaké přílohy, zjistíme brzo, že námět je daleko obsáhlejší, než co by se vešlo na jeden dvojlist. Výsledkem bývá zpravidla seriál - buď systematický (jako by měly být uzly) nebo zjednodušený. To bude muset být i případ zvířat, protože systematický seriál by se nevešel ani na čtyři přílohy... D.

SUDOKOPYTNÍCI

Prase divoké (*Sus scrofa L.*) - známý divočák, významná lovná zvěř poskytující trofeje, kůži i maso. Všežravec, schopný se živit i mršinami, velmi odolný proti jedům všeho druhu. Samec má zřetelnou hřívu a dobře

viditelné kly, samice (bachyně) naopak vypouklý hřbet. Orientují se velmi dobře všemi smysly, zčásti aktivní i v noci. S oblibou navštěvuje kaliště. Dosahuje výšky v kohoutku až 1,2 m a hmotnosti i 300 kg). V době říje a v do-provodu mláďat může být člověku nebezpečný.

Los evropský (*Alces alces L.*) - po zubrovi spolu s medvědem největší evropský savec výšky v kohoutku až 2,1 m, hmotnosti až 450 kg, s lopatovitým parožím, které shazuje v prosinci, a typicky klabonosou hlavou. Má poměrně slabý zrak, orientuje se velmi dobře sluchem a čichem.

CHRÁNĚNÝ ZÁKONEM, u nás velmi vzácný. V době říje může být člověku nebezpečný.

Jelen evropský (*Cervus elaphus L.*) - dosahuje výšky v kohoutku až 1,5 m, hmotnosti až 320 kg. Samec má kromě typického paroží (počet výsad na paroží neodpovídá věku, parohy shazuje v březnu) i hustou hřívou. V horách proniká i do strmých svahů, kde se nevyskytují ani daňci, ani srnci. Cenná lovná zvěř. Laň lze od srny odlišit podle celkové velikosti (srna je zhruba poloviční), delšího krku, hlavy i těla, delšího ocásku a osrstěného čenichu.

Srnc (*Capreolus capreolus* L.) - výška v kohoutku cca 0,7 m, hmotnost do 35 kg, tmavý čenich, samec nosí parůžky s nejvýše osmi výsadami, které shazuje v listopadu. Říje červenec - srpen. Koncem podzimu se shlukuje do stád, vyhývá se odrostlým jehličnatým lesům. Důležitá lovná zvěř.

Daněk evropský (*Dama dama* L.) - menší než jelen, větší než srnec (až 1,1 m v kohoutku, až 85 kg, s vysokým lopatovitým parožím

a světle skvrnitými boky, linie hřbetu mírně zvednutá směrem k ocasu, poměrně dlouhý ocas. Paroží shazuje v květnu. Živí se převážně bylinami, kůru ohryzává jen výjimečně, vyžaduje dostatek soli. Perspektivní lovná zvěř, odolnější proti nemocem, nezpůsobuje škody na polních a lesních kulturách. Původem z oblastí kolem Středoziemního moře, kde však zcela vyhuben, ve střední Evropě se úspěšně aklimatizoval.

Jelen sika (*Cervus nippon*) - u nás chován pouze v oborách, původem z východní Asie. Paroží podobné jelenímu, nejvýše s osmi výsadami. Velké skvrny uspořádané v podélných řadách v zimě mizí, od jelena jej pak lze odlišit podle podélného černého pásu na hřbetě a menší výšky.

Kamzík horský (*Rupicapra rupicapra* L.) - výškou v kohoutku i hmotností se blíží srnci (0,8 m, až 50 kg). Samec nepříliš odlišný od samice, jen o něco větší. Zvláštností je úzká zornička umožňující život na ostře osluněných zasněžených pláních. Žije v nadmořské výšce 1500 - 4750 m, v Evropě jen ve vysokých polohách. Velmi citlivý na rušení klidu. ZÁKONEM CHRÁNĚNÝ vymírající druh, jehož záchrana je možná jen důsledným usměrňováním cestovního ruchu

a ochranou jeho životního prostředí.

Muflon (*Ovis musimon* Pall.) - velikostí podobný kamzíkovi, o málo větší než srnec. Samci mají masivní rohy a hřívu, na bocích většinou vílou skvrnu, tzv. sedlo. Původem z Korsiky a Sardinie, v poslední době se šíří v podhůří do 500 - 700 m n. m. Nesnáší vysoký sníh. Vyhledávaný lovci pro cennou trofej. Je-li rušen, zdržuje se po celý rok ve skalních sutích.

Zubr (*Bison bonasus* L.) - největší evropský savec - výška v kohoutku 1,9 m, hmotnost až 1000 kg. Samice o třetinu menší než samci. Hustá hřívka, krátké zahnuté rohy, které nosí i samice. Kdysi hojný v celé

Evropě až po Sibiř. Zaslouhou Mezinárodního svazu pro záchranu zubra se podařilo z 56 kusů žijících v roce 1923 tento druh zachránit a reaklimatizovat v rezervacích. Vyžaduje dostatek soli, má sklon ke kočování. Je vnímavý na nemoci skotu, v zajetí má sklon k agresivitě. Kříženci zubra s velkými plemeny skotu využívání začátkem 20. století jako tažná zvířata.